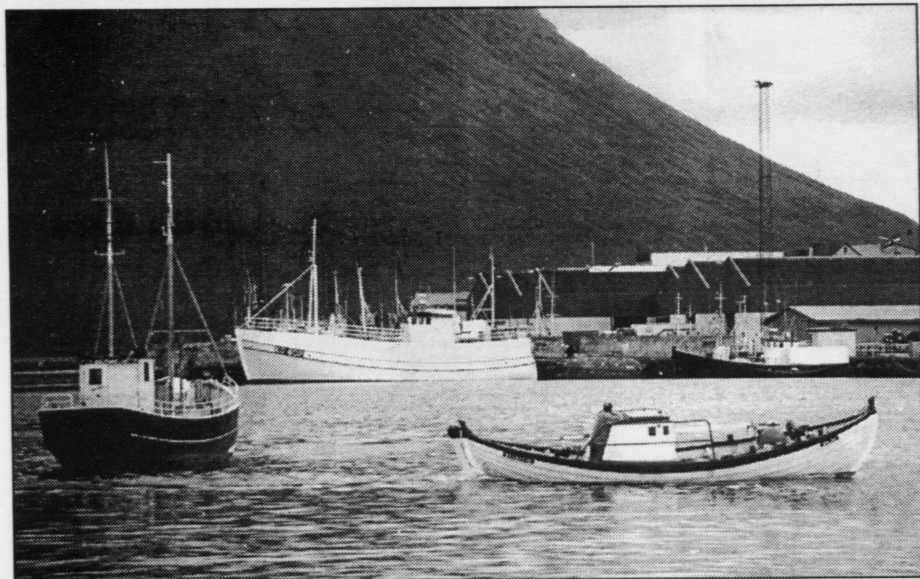

Klaksvíkin livir og andar fyri fiskivinnuni

Rákið hjá tænaðuvinnunum og mentunarlívinum er treytað av tí, sum verður drigið burtúr sjónum í hesari vikuni hátíðarhalda klaksvíkingar saman við gestum aðra staðni frá í Føroyum og úr útlandinum, at tað eru 90 ár liðin, at Klaksvíkar kommuna tók seg burtúr kommununi, sum allar Norðoyggjar høvdu verið felags um, síðani kommunulógin kom í gildi í 1872

Tað eru ikki bara teir stóru bátarnir, sum føra fisk til Klaksvíkar at virka. Eisini smærri bátarnir føra mangan góðan fongin til býin, sum er sera nær knýtt at fiskivinnuni (Mynd: Jan Müller)

Síðani kommunan fylti 75 í 1983 hevur býráðið skipað fyri hátíðarhaldið og mentunardøgum fimta hvørt ár, og hesum hava klaksvíkingar burturi og heima fagnað við at savnast og hugna sær saman. Til tókini, sum áhugabólkar og feløg hava ábyrgdina av, eru áhugaverd og hava eitt høgt stóði, og í sær sjálvum er tað kveikandi at hava møguleikan at hitta tey, tú kennir frá barna- og ungdomsárnum, men ikki hevur møguleika at vera saman við dagliga.

Øll fylgja fiskiskapinum

– Tað er sera stórir munur á at arbeiða í Klaksvík og so har eg komi frá, helt ein fyri, sum til fyri stuttum hevur ferðast norður til Klaksvíkar til sít dagliga yrki. Og hann útreiðir:

– Í Klaksvík kennist tað sum øll upp á ein ella annan máta eru við í primeru vinnuni. Ikki tí at øll takast við fisk og fiskaarbeiði, men tí nógva gera tað, og tey, sum ikki gera tað, hava okkurt tilknýti til fiskin og fiskivinnuna. Tá tú tosar við tey, so fart tú fatan av, at tey fylgja við í ferðsluni inn og út av vanni, og tey spyrja eftir, hvussu tað royndist hjá hesum og hasum.

At fiskarið og fiskaarbeiðið hava nógva at siga fyri alt annað virksema í býnum, váttað harfríðkanarkvinnan, tá hon sigur:

– Hjá okkum er tað soleiðis, at tá fiskiskapurin er góður, og tað er nógva fiskaarbeiði, so hava vit nógva at gera. Men minskar fiskiskapurin og er lítið av fiskaarbeiði, so merka vit tað seg sjálvt, at vit fylgja væl skipum og bátum. Vit eru ikki við í hesum, men okkara virksema og okkara inn-tøkur eru heilt tett knýtt at hesum. Eg plagi at siga tað soleiðis, at útróðurin er ein fepurstokkur hjá okkum. Gongur tað væl í útróðrinum, so gongur tað væl hjá okkum, og gongur tað minni væl hjá útróðrinum, so merka vit tað beinanvegin.

Í Klaksvík eru nógvar tænaðufyrirtekur, bæði almenningar og privatar, og at tað iður av mentunarlígun virksema eru til tókini í sambandi við 90 ára føðingardagin staðfesting av. Men tað er fiskurin, sum er grundarlagið, og tí snúva hesar hugleiðingar seg, umframt um sjálva kommununa, um tann partin av lívinum har norðuri.

Fyrsta skattaálíknin í Klaksvíkar kommunu var 4.342,97 krónur, og av hesum rindaði ein skattagjaldari 775,00 krónur. Samlaða talið av skattborgarum var tá 193. Tá kommunan fylti seksti ár í 1968 var skattaálíknin 3.582,108 krónur. Í ár verður roknað við, at skattainntøkan fer at liggja millum seksti og sjeyti mill-

iónir krónur.

Sóknarstýrini undir trýsti

Fólkatalið í Klaksvík vaks skjótt og stóðugt fram til fyrst í seksti árunum. Síðani tá hevur tað so at siga staðið í stað.

Í tíðini eftir 2. heimsbardaga og fram til sjeyti árin varð ofta tikið til, at vegirnir í Klaksvík vóru so sera vánaligir. Nakað var um hetta, og tá vit líta aftur á, soleiðis sum tað gekk fyri seg, so var hetta kanska ikki so undarligt. Onkra staðni skuldu nýggju klaksvíkingarnir búgva. Tí var byggi-virksemið stórt.

Trýst var lagt á kommunalu politikararnar fyri at fáa teir at geva byggiroyv og at syrgja fyri, at fólk fekk veg til húsin. Hetta varð roynt eftir førimuni, men tað var lættari sagt enn gjørt, tí samstundis kravdi stóra fólka- og vinnumennin, at útbyggingar eisini vóru á øðrum økjum, sum so við og við gjørdust ábyrgdir hjá kommunalu myndugleikunum at syrgja fyri, eitt nú havnabyggingar, skúlabyggingar, kloakir og vatnveiting. Og hetta hevði aftur við sær, at í fyrstu atlugu vóru vegirnir ofta grivnir ígjøgnum, og so mátti liðugtgerðin bíða til seinni.

Umleið 1960 hevði kommunan fyrstu ferð ábyrgdina av einari bústaðarútykkning – tað var tann á Biskupsstøðbønnum. Síðani tá hevur kommunan fingið tak á veginum og kloakunum, sum nú munnu hava sama stóði sum aðra staðni í landinum.

vetrarlega hjá skipum.

Hetta var ein av orsökunum til, at skiparar og teimum á baki fiskimenn úr heimum byggunum í Norðoyggjum fluttu til Klaksvíkar at búgva.

Síðani miðskeiðis í nýjandi øld hevði útróðurin givið týðningarmikla inn-tøku í fleiri bygdam, t.d. í Svínøi, á Kirkju, í Mikladali og Viðareði, men fólkavøksturin og meiri fjøltáttuð lívskrøvini høvdu við sær, at tað var dragandi at flyta til stórbygðina, samstundis sum liviumstøðurnar á bygd ikki vóru so lokkandi í nýggju tíðini. Hetta skundaði undir at bygdafólk alla staðni frá í Norðoyggjum og eystara parti av Eysturoy í stórum tali fluttu til Klaksvíkar.

Vinnugrundarlagið

Náttúruhavn og skip nytta einki, um ikki aðrar umstøður eru í lagi. Tað vóru longu seint í fyrstu øldini vinnufyrirtekur, sum áttu skip í Klaksvík, og í hesari øldini hava tað eftir føroyskum viðurskiftum verið heilt stórar fyrirkur í Klaksvík, men tað er einki at leggja omaná, at størsta og týðningarmiklasta virki

í Klaksvík og í øllum landinum í meiri enn eina hálva øld var virksema hjá F. Kjølbro. Hann hevði skip og bátar, fiskavirkir og tænaðuvirkir og so nógva annað, og virkini hjá honum høvdu fleiri hundrad fólk í arbeiði.

At vinnulívið í Klaksvík tíðliga í tíðini skeyt seg framum so nógva annað, mundu tað vera ymiskar orsøkir til, og ein sera týðningarmikil orsök var, at elverkið á Strond fór í gongd í januar 1931. Tá hevði sóknarstýrið stríðst fyrri hesi sök síðani 1917. At teir vóru framskygningir og dugtu at meta um týðningin av elverkinum er einki at ivast í, tí teir tóku rívan til. Verkið kostaði tiggju ferðir skattaálíknin í 1930, og kommunan figgaði alt einsamøll við lánum, sum vóru afturgoldin yvir 25-30 ár.

Bygnaðarbroytingarnar

Síðstu fjórðingsöldina hava verið stórar samfelagsbroytingar – ikki minst á vinnuliga økinum. Eftir at fiskimarkið í 1977 varð flutt út á 200 fjórðingar varð veiðumynstrið hjá føroyingum kollvelt. Stórar partur av

framhald á síðu 20

Í sambandi við
90 ára dagin
hjá býnum

hava vit hesi tilboð:
**KLAKSVÍKS
TERTU**

Kr. 18,-

Leygarmorgunin hava
vit rundstykkir

10 stk. fyri kr. 15,-

Bakaríð hjá EILER

tlf. 45 53 89